

Vergaderjaar 2017–2018

34 762

Wijziging van de Wet opslag duurzame energie (in verband met de vaststelling van tarieven voor 2018)

D

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 december 2017

Tijdens de Algemene financiële beschouwingen en behandeling pakket Belastingplan 2018 van 12 december jl. heeft de Staatssecretaris van Financiën toegezegd dat ik de brief over de energierekening van huishoudens ook aan uw Kamer toestuur.

Bij de regeling van werkzaamheden van 28 november jl. is door de Tweede Kamer gevraagd om een brief over de energierekening van huishoudens gedurende deze kabinetsperiode. Daarnaast verzocht het lid Van der Lee tijdens het plenaire debat in de Tweede Kamer van 30 november jl. over het wetsvoorstel tot wijziging van de tarieven voor de opslag duurzame energie (ODE) voor 2018 om een beeld van de energierekening voor een gemiddeld huishouden indien voor de ODE 2018 een verdeling van de lasten huishoudens versus bedrijven van 40:60 zou worden gehanteerd in plaats van de huidige lastenverdeling waarbij de lasten voor 50% bij huishoudens en voor 50% bij bedrijven neerslaan.

De gemiddelde energierekening voor huishoudens

Op basis van de Nationale energieverkenning 2017 heb ik gezien welke gevolgen optreden door maatregelen uit het Regeerakkoord. Inclusief de maatregelen in het Regeerakkoord en een structureel veronderstelde toename van de netwerktarieven ten aanzien van de levering van elektriciteit stijgt de gemiddelde energierekening voor huishoudens in 2021 naar schatting met circa € 175 ten opzichte van 2017. Sinds 2013 is de ODE van kracht die voorziet in dekking voor de kasuitgaven die samenhangen met de stimulering van hernieuwbare energieproductie (in het bijzonder de SDE+ inclusief de uitrol van windenergie op zee). Deze uitgaven lopen sinds 2013 op van € 100 miljoen in 2013 naar € 1.074 miljoen in 2018 en ruim € 2.600 miljoen in 2021.

In het Regeerakkoord is voorts een verschuiving van de belastingheffing op elektriciteit naar aardgas opgenomen, en een verlaging van de belastingvermindering per elektriciteitsaansluiting. De budgettaire opbrengst die hiermee samenhangt, wordt benut voor verlaging van de belastingtarieven in de inkomstenbelasting. Uit de doorrekening van het Regeerakkoord blijkt dat voor alle inkomensgroepen de koopkracht per saldo toeneemt. In dit resulterende koopkrachtbeeld zijn zowel de oplopende ODE als de maatregelen in de sfeer van de energiebelasting opgenomen.

De energiebelasting en de ODE zijn heffingen die het energieverbruik van afnemers belasten, ongeacht het inkomen van de betrokken huishoudens. Ten aanzien van het aardgas- en elektriciteitsverbruik naar inkomensgroep is sprake van een heterogeen beeld dat onder andere afhankelijk is van de woonsituatie en de gezinssamenstelling. Maar ook de leeftijd van eventueel aanwezige kinderen in het gezin speelt een rol. Ook zijn woningtype, de grootte van de woning en het bouwjaar van invloed op het energieverbruik. Dit heterogene beeld doet zich binnen en tussen alle inkomensgroepen voor en leidt ertoe dat geen eenduidige uitspraken gedaan kunnen worden over het specifieke energieverbruik bij een bepaald inkomensniveau.

Het Belastingplan 2018 bevat tevens een tijdelijke verhoging van de energiebelasting met € 200 miljoen voor de jaren 2018 en 2019, ter dekking van uitgaven ter bevordering van energiebesparing in gereguleerde huurwoningen, vormgegeven in de stimuleringsregeling energieprestatie huursector (STEP). Daarmee wordt uitvoering gegeven aan afspraken in het Energieakkoord. Gemiddeld genomen zal als gevolg van deze tijdelijke verhoging een huishouden ongeveer in 2018 en 2019 € 15 euro per jaar extra energiebelasting bijdragen. Deze verhoging van de energiebelasting wordt in 2020 teruggedraaid.

Lastenverdeling

Het kabinet hanteert zowel ten aanzien van de energiebelasting als van de ODE een lastenverdeling waarbij 50% van de optredende lasten bij huishoudens neerslaan en 50% bij bedrijven. Bij deze keuze van de lastenverdeling over huishoudens en bedrijven zijn de gevolgen voor huishoudens en bedrijven in samenhang gewogen. Het principe dat de vervuiler betaalt is hierbij leidend. Omdat concurrentienadelen voor Nederlandse bedrijven kunnen optreden, is bij de ODE tevens gekozen voor een degressieve tariefstructuur. Daarbij sluit de ODE aan bij de tariefstructuur die ook voor de energiebelasting van kracht is.

Het lid van der Lee van de Tweede Kamerfractie van GroenLinks heeft mij verzocht in beeld te brengen welke tarieven voor de ODE in 2018 nodig zijn indien de lasten op een alternatieve wijze worden verdeeld: 40% bij huishoudens en 60% bij bedrijven. Onderstaande tabel geeft de huidige tarieven voor de ODE weer afgezet tegen het voorstel van het lid Van der Lee.

Tabel 1 Tarieven ODE 2018 afgezet tegen het voorstel 40:60

	2017	2018	Voorstel 40:60
Beoogde opbrengst ODE in mln euro	678	1.074	1.074
Tarieven aardgas in cent/m³			
0-170.000 m ³	1,59	2,85	2,28
170.000-1.000.000 m ³	0,74	1,06	1,57
1.000.000-10.000.000 m ³	0,27	0,39	0,57
> 10.000.000 m ³	0,13	0,21	0,31
Tarieven elektriciteit in cent/kWh			

	2017	2018	Voorstel 40:60
0-10.000 kWh	0,74	1,32	1,06
10.000-50.000 kWh	1,23	1,80	2,53
50.000-10.000.000 kWh	0,33	0,48	0,67
>= 10.000.000 kWh	0,01	0,02	0,03
aardgasverbruik gemiddeld huishouden (o.b.v. NEV 2017)	1.241	1.205	1.205
elektriciteitsverbruik gemiddeld huishouden (o.b.v. NEV 2017)	2.768	2.675	2.675
gemiddelde bijdrage huishoudens incl. 21% BTW (euro)	49	84	68

Vervolgens wordt in tabel 2 een indicatie gegeven van de gemiddelde energierekening voor huishoudens inclusief de ODE in de periode 2017-2021, afgezet tegen het voorstel van het lid Van der Lee. Deze tabel is gebaseerd op tabel 5.2 uit de Nationale Energieverkenning (NEV) 2017 (Kamerstukken 30 196 nr. F) en bevat een doorrekening van maatregelen uit het Regeerakkoord die nog niet in de NEV 2017 waren opgenomen.

Tabel 2 Gemiddelde energierekening voor huishoudens

	2017	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
	Energier rekening NEV 2017 geactualiseerd incl. doorwerking Regeerakkoord					Idem, o.b.v. lastenverdeling 40:60			
Elektriciteitslevering in kWh	2.768	2.675	2.581	2.488	2.488	2.675	2.581	2.488	2.488
variabele kosten	144	137	131	124	124	137	131	124	124
vaste kosten	231	243	243	243	243	243	243	243	243
Energiebelasting	278	275	247	232	232	275	247	232	232
belastingvermindering	- 306	- 301	- 246	- 241	- 241	- 301	- 246	- 241	- 241
opslag duurzame energie	20	35	55	74	81	28	44	59	65
BTW	77	82	90	91	92	80	88	88	89
subtotaal elektriciteitsrekening	445	472	520	523	531	463	507	505	512
Gasverbruik in m ³	1.241	1.205	1.170	1.134	1.134	1.205	1.170	1.134	1.134
variabele kosten	309	312	314	315	315	312	314	315	315
vaste kosten	183	183	183	183	183	183	183	183	183
Energiebelasting	310	308	334	318	318	308	334	318	318
opslag duurzame energie	20	34	54	73	80	27	43	58	64
BTW	173	176	186	187	188	174	183	183	185
subtotaal gasrekening	994	1.013	1.070	1.075	1.083	1.004	1.057	1.057	1.064
totaal energierekening	1.439	1.484	1.590	1.597	1.614	1.467	1.563	1.562	1.576
<i>waarvan ODE</i>	<i>49</i>	<i>84</i>	<i>131</i>	<i>177</i>	<i>195</i>	<i>68</i>	<i>105</i>	<i>142</i>	<i>156</i>
mutatie energierekening t.o.v. 2017		45	151	158	175	28	124	123	137
<i>Waarvan ODE</i>		<i>36</i>	<i>83</i>	<i>129</i>	<i>146</i>	<i>19</i>	<i>57</i>	<i>93</i>	<i>107</i>

Zoals uit de bovenstaande tabel blijkt, leidt het voorstel van lid van der Lee logischerwijs tot een daling van de energierekening voor huishoudens. Daarentegen nemen de lasten voor bedrijven toe. Tabel 3 geeft een indruk van de ontwikkeling van de lasten voor huishoudens en bedrijven indien de lasten conform het wetsvoorstel voor 50% bij huishoudens en voor 50% bij bedrijven neerslaan, afgezet tegen het alternatieve voorstel van het lid Van der Lee. De toenemende lasten voor bedrijven zijn nodig om dezelfde beoogde opbrengst van de ODE 2018 te realiseren.

Tabel 3 Lastenontwikkeling ODE huishoudens en bedrijven 2018–2021

	2017	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
	<i>lastenverdeling 50:50</i>					<i>mutaties lastenverdeling 40:60</i>			
gemiddelde bijdrage huishoudens incl. 21% BTW (euro)	49	84	132	177	195	– 17	– 26	– 35	– 39
bakkersbedrijf	231	393	634	883	970	– 24	– 39	– 54	– 59
groothandelsbedrijf	742	1.160	1.869	2.604	2.861	219	353	492	541
bedrijf in gezondheidszorg	1.235	1.517	2.444	3.406	3.741	191	307	428	471
glastuinbouwbedrijf	1.918	3.045	4.904	6.835	7.507	497	800	1.115	1.225
bedrijf in foodsector	5.403	8.809	14.189	19.775	21.719	540	870	1.212	1.332
chemiebedrijf	68.976	101.055	162.780	226.857	249.157	41.135	66.260	92.342	101.419

Tot slot

Zoals ik tijdens de behandeling van het wetsvoorstel ter wijziging van de tarieven voor de opslag duurzame energie (ODE) voor 2018 aan de Tweede Kamer heb toegezegd, zal het geactualiseerde beeld van de gemiddelde energierekening voor huishoudens in de NEV 2018 worden opgenomen. Ik heb het Planbureau voor de Leefomgeving inmiddels verzocht om vanaf de publicatie van de NEV 2018 naast het gemiddelde beeld voor huishoudens ook een indruk te geven van de ontwikkeling van de energierekening voor meer specifieke inkomensgroepen van huishoudens. De NEV 2018 zal uiterlijk eind oktober 2018 verschijnen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes